

TUMAINI GROUP

BARABANG!

Kjære publikum:

Karibu!

Velkommen til forestilling!

Vi er stolte over å kunne presentere forestillingen "Barabaigi" for dere. Den er resultatet av et flerårig samarbeid mellom Tumaini Group fra Mbulu, Tanzania og Institutt for kunst og medievitenskap ved NTNU i Trondheim.

Et kultursamarbeid mellom afrikanske og europeiske institusjoner møter mange utfordringer. Kulturene er svært ulike, men er ikke umulige å forene. Ikke minst gjør en felles forståelse av hva teater egentlig er, saken enklere. Teater, musikk og dans er et internasjonalt språk. Det handler alltid om det samme: Skuespillernes og musikernes formidlingsevne og uttrykk på scenen.

Forestillingen tar utgangspunkt i Tumaini Groups eget repertoar, som består av danser og akrobatikknummer. Underveis i arbeidsprosessen er flere tradisjonelle danser fra gruppas eget lokalmiljø, fra folkegruppene iraqw og barabaigi øvd inn, danser som aldri tidligere har vært framført utenfor Mbulu distrikt. I tillegg har vi i fellesskap skrevet en historie for å få en mer spennende og helhetlig forestilling.

Temaet er alvorlig: AIDS/HIV-epidemien har nå også nådd nomadefolket barabaigene, som lever svært tradisjonelt. Hvordan skal de møte trusselen? Et alvorlig tema, men "Barabaigi" er ingen trist forestilling!

Tumaini spiller på swahili; for ikke swahilikyndige har vi trykt en del av dialogene annet sted i programheftet.

Afrikas sorger er våre sorger, Afrikas gleder er våre gleder!
Velkommen til den verdensomspennende landsbyen!

Hilde Kvam/Bjørn-Erik Hanssen

Hos Barabaigfamilien

Ånden: (hvísker) *AIDS. Han kommer til å dø.*

Bargheida: *Mamma!*

Soroji: *Vi så noe.*

Bargheida: *Hva er AIDS?*

Mama Bargheida: *AIDS? Det kommer fra*

Amerika.

Bargheida: *Er det farlig?*

Mama Bargheida: *Ikke spør så mye.*

Soroji: *Ja.*

Mama Bargheida: *Dere er for små. Småunger bare.*

• • •

Soroji: *Pappa! Vil du ikke danse mer?*

Baba Bargheida: *Jeg kan ikke.*

Bargheida: *Men du liker jo å danse.*

Baba Bargheida: *Beina mine vil ikke. De vil bare hvile.*

Mama Bargheida: *Ikke plag faren deres. Han er syk!*

Soroji: *Jeg vil ikke at pappa skal være syk.*

• • •

Bargheida:

Soroji: (til

medisinnannen)

Bargheida:

Soroji:

Medisinnannen:

• • •

Zeze:

Mama Bargheida:

Barra:

Zeze:

Baba Bargheida:

Mama Bargheida:

Zeze:

Enn hvis?

Vi er redde.

Faren vår er syk.

Kan du hjelpe ham?

Syk?

Gosklag sester

Velkommen bror, Bargheida,

Soroji, Onkelen deres er her!

Hei onkel!

Hei, hvordan er det med deg?

Velkommen

Hjelp meg å hent gaven. Vi

skal til Endapalda til Getlaang

(høsttakkefest)

Jeg skal spille noe for deg.

Å farge av

Knytte bånd. Utskifte kunnskap. Treffe mennesker. Krysse grenser.

Det er det som skjer når bedrifter og organisasjoner fra Norge og land i sør møtes, samarbeider og handler med hverandre. Fredskorpset er arenaen for å etablere og utvikle møter mellom mennesker, bedrifter og organisasjoner på hver sin kant av den globale rikdomspyramiden.

Fredskorpset finansierer, forbereder og tilrettelegger for at to eller flere bedrifter eller organisasjoner, fra nord og sør, kan utveksle ansatte og ressurspersoner. Fredskorpset gir mennesker sjansen til å arbeide i en periode i et nytt land, ta med seg erfaringene tilbake til hjemlandet og bidra til endringer og utvikling. For Fredskorpset er utviklingshjelp å åpne dører for aktører som normalt ikke driver med tradisjonelt bistandsarbeid. Endringer må skje på flere sider av samfunnslivet for å få en mer rettferdig verden. Frivillige organisasjoner, bedrifter, myndigheter og interesseorganisasjoner fremmer utvikling på hver sin utfyllende måte. I dag har over 200 partnere, bedrifter og organisasjoner i Norge og land i sør truffet hverandre gjennom Fredskorpset. Deltakere fra disse partene bor og jobber i sine nye land for en periode fra ett til tre år.

Resultatene av utvekslingen kan leses av på tre plan. På det menneskelige plan er det en endringsopplevelse for livet å oppleve en ny kultur, forholde seg til et nytt språk og treffe arbeidskollegaer i fremmede omgivelser. På det institusjonelle plan oppnår bedriftene og organisasjonene tilgang til nye markeder, utvikling av kompetanse og kunnskap om internasjonale forhold. Når to eller flere slike institusjoner går sammen i et gjensidig avhengighetsforhold, kaller vi det for partnerskap. Partnerne lærer å utnytte hverandres fortrinn og kunnskapsstrømmen går begge veier. Det siste planet er synergieffekten av de to foregående plan: Når menneskene er forandret og klare til forandring. Når bedriftene og organisasjonene er forandret og klare til forandring.

Da farger vi av på omgivelsene, slik at nestemann tenker annerledes og handler etter nye ideer. Gjennom Fredskorpset har vi startet noe vi aldri kunne klart på egen hånd.

Tor Eidsen
Generalsekretær i Fredskorpset

Hvem er barabaigene?

Barabaigene er en understamme av hovedstammen datoga, eller mangati, "fienden," som deres fjerne slektninger maasaiene kaller dem. Innen datogastammen finnes flere klaner eller slekter som til sammen utgjør omlag 50 000 mennesker. Av disse er barabaigene de mest markante, de som har bevart kulturen sin best. Andre klaner er blitt assimilert med sine iraqwnaboer og er bofaste.

De ulike datogaslektene lever i dag i fredelig sameksistens, men slik har det ikke alltid vært. I følge muntlige overleveringer oppstod det strid om landområdene etter at datogaene inntok Mbuluhøylandet for et par hundre år siden. De da sterke gisamajenkene kom i kamp med høvdingen Ghambameid, Ghambameid og hans klan vant i et stort slag, og de sårede og tilfangetatte ble slått ihjel med knortekjepper. Etter denne begivenheten fikk stammen navnet barabaig.

Barabaigene er nomader som lever av kvegdrift. De aller fleste lever fremdeles svært tradisjonelt, livsformen har forandret seg lite de siste 2-300 år. Barabaigene praktiserer polygami, en mann kan ha opp til 5-6 koner, antallet avhenger av hans evne til å forsørge dem. Barna tilhører mannen. Man bor innenfor en "boma", et stengsel av tornekvister, som beskytter dyreflokken mot ville dyr. Innenfor bomaen har mannen og konene hans hver sine hytter, og mannen besøker sine koner etter tur. Det er vanlig at de eldre konene passer barna mens de yngre arbeider.

Barabaigene er som nomadefolk helt avhengig av buskåpen. Den består hovedsaklig av store flokker zebukyr, den afrikanske rasen med den karakteristiske kulan på nakken. En del geiter, sauer og esler finnes også. Zebukyrne gir en liter melk per dag, og barabaiggjeterne driver dem til områder med godt beite heller enn at gras bringes til kyrne. På samme måte som samene her hjemme tidligere brukte alt av reinen, gjør barabaigene seg nytte av alt fra sine kyr: Man utnytter melk og blod, spiser kjøttet, lager skjørt og klesplagg av skinnet, drikkehorn og tobakkesker av hornene. Rike barabaiger har betydelige verdier samlet i sine svære kuffokker.

Samtale med presten:

Bargheida: Shikamoo Baba Paroka.

Presten: Marahaba, jeg hører at faren deres er død. Poleni sana.

Bargheida: Vi så en ånd. Han sa "AIDS."

Soroji: AIDS; hva er AIDS?

Presten: AIDS er en sykdom.

Sykesøster 1: Ja, AIDS er en sykdom. Alle kan bli smittet.

Bargheida: Jeg vil ikke bli syk.

Sykesøster 1: Hør, så skal vi forklare.

Presten: Ja, lytt til sykesøstrene.

Sykesøster 1: Noen ganger blir folk forelsket. Kanskje gifter de seg, og de elsker.

Bargheida: (Sjenerert) Men jeg er jo et barn.

Sykesøster 2: Jo, men du vil bli større og få deg en kjæreste.

Sykesøster 1: Så dette må du bare vite.

Sykesøster 1: Hvis en frisk mann og kvinne bare elsker med hverandre holder de seg friske.

Sykesøster 2: Men noen mennesker elsker med mange andre. Og hvis noen av dem de elsker med er smittet, blir de selv smittet.

Sykesøster 1: Så når de deretter elsker med mannen eller konen sin blir de smittet også.

Sykesøster 2: Og alle kan bli syke av skitne sprøyter.

Bargheida: Kan de ikke få medisiner?

Sykesøster 1: Ingen medisiner hjelper. Den som blir syk, dør.

Soroji: (sukker) Sånn som pappa?

Sykesøster 2: Ja. Alle kan bli syke. Alle kan dø.

Soroji: Kan alle borabaiger dø?

Sykesøster 1: Ja, alle, hvis de ikke beskytter seg. Borabaiger, iragwere, afrikanere, eurpoere. Rike eller fattige. Alle som blir smittet vil dø.

Sykesøster 2: AIDS er som et dyr eller en fiende dere må slåss imot.

I Iraqwlandsbyen

Iraqw bønn:

Og vi er samlet her
Og jeg sier
Nå er jorda syk
Enga er syk
Mennesker er syke
Det er mye sykdom
Buskapen er syk
Så hvis mennesker er samlet nå
Spør de om det gode
Vi besverger denne jorda
og himmelen
De hører oss nå
For vi har så mange byrder
Det er mange plager her
Mennesker er syke
Buskapen er syk
Så vær enige
Hvis dere alle er enige
Da spør vi om disse ting

Onde ting
Vi ber - denne smerten
I kroppene til mennesker og
buskap
Nå hvis dere er enige
Om disse plagene er av Gud
eller menneskehånd,
må de kjølne, vær enige

(Alle:) Må de kjølne, må de
kjølne!
Og jeg sier igjen

Hvis dere alle med en stemme
Selv himmelen må være enig
Selv jorda er enig
Siden selv engene er syke
Mennesker er syke
Buskapen er syk

Jeg sier
Hvis dere alle med en stemme
Disse engene må vi pleie
varsomt
For med deres enighet som om
Alle bar en byrde
Da må himmelen være enig, og
jorda
Nå er alle enige, engene må
kjølne

(Alle:) De må kjølne, de må
kjølne

Så nå har vi avsluttet bønningen
Det onde har vi ryddet vekk
ved å gjøre det

Tumaini Group

Tumaini Group ble stiftet i 1984 av Flatey Gregory, som da bare var 12 år gammel. Gruppen har eksistert siden, med ulike besetninger, og har fra starten hatt både et kunstnerisk og sosialpedagogisk utgangspunkt. Det har dreid seg om å gi fattige gatebarn et alternativ til livet på gata og samtidig gi folk lokalt et underholdningstilbud. ("Tumaini" betyr håp på swahili.)

I dag består gruppa av 25-30 medlemmer i alderen 6 til 32 år. Gruppen arbeider med akrobatikk, trommedans (ngoma) og drama. Tumaini Group er meget populære underholdere på alle slags fester og sammenkomster i Mbulu. De opptre også ofte andre steder rundt om i Tanzania. Over alt møter de entusiastisk respons fra et begeistret publikum.

Prosjektet

Prosjektet "Barabaiji" startet i 1998 da Flatey Gregory, leder i Tumaini Group, gikk omkring i Mbulu i Nord-Tanzania og funderte på hvordan han skulle fornye repertoar og aktivitet i gruppa. Han tok kontakt med en nordmann som var innom. Kunne det være mulig å få til et teatersamarbeid over grensene?

Nordmannen, forfatter/dramatiker Bjørn-Erik Hanssen, tok kontakt med Fredskorpset og amanuensis Hilde Kvam på NTNU, regissør Elin Hassel Iversen reiste til Tanzania - og arbeidet med forestillingen var i gang. I mellomtiden var også to norske fredskorpser/dramastudenter knyttet til prosjektet, Hanne Jamt Tønjum og Hege Ivangen Hagedal. De har hele tiden arbeidet både med Tumaini Groups og sin egen kompetanseutvikling gjennom kursing og aktiv deltagelse i Tumainis teateraktiviteter.

I siste del av produksjonsperioden har enda en fredskorps/dramastudent, Gunhild Brønne Bjørnstad blitt deltaker i prosjektet.

Parallelt med arbeidet med forestillingen har det ved Institutt for kunst og medievitenskap, NTNU blitt undervist i emnet "Teater i Tanzania."

Produksjonsteam:

Manus:	Bjørn-Erik Hanssen/Tumaini Group
Regi/dramaturgi:	Elin Hassel Iversen/Tumaini Group
Koreografi:	Robert Ngoroma
Inspisient:	Gunhild Brønne Bjørnstad
Kostymer:	Nina Gjølgasæther/ Flatey Gregory/Hanne Jamt Tonjum/ Hege Ivangen Hagedal
Scenografi:	Nils Christian Hamsund Boberg
Lyd/Lys:	Nils Christian Hamsund Boberg
PR:	Bjørn-Erik Hanssen/Flatey Gregory/Lucian Theobald
Grafisk design:	Roger Aasegg
Utvøvede produsent:	Nils Christian Hamsund Boberg
Turnéansvarlig:	Bjørn-Erik Hanssen
Produsent:	Bjørn-Erik Hanssen
Prosjektleder:	Hilde Kvam

Takk til:

Liv Unhjem, Inge Hagedal, Ella Sandvik, Gro Kolstad Hansen, Ingunn Welle

Forestillingen er produsert med støtte fra:

Fredskorpset

Norsk Kulturråd

Den kulturelle skolesekken

NTNU

Fond for Lyd og Bilde

Trondheim Kommune

Tumaini Group er:

Flatey Gregory Massay
Lucian Theobald Ngaire
Juma Ally Chilongozi
Juma Issa Hassani
Joseph Edward Qambesh
Vitaes Gregory Massay
Anaelly Kaaya Tar
Paschal Gichiro Qamunga
Samueli Eliniangaze Msuyay
Menas Christian Komba
Maganga Singida Niima
Filbert Romanius Msigwa
Magdalena Shaury Amnaay
Martha Visent Silvin
Loveness Danieli Lago
Halima Harun Sultani
Agatha Samueli Nkya

Gjesteopptreden:
Hanne Jamt Tenjum

Diskusjon med rap'erne

Bargheida: Selger dere sykkelhjul?
Rap'er: Ikke noe problem!
Rap'er 2: Hvor kommer dere fra?
Soraji: Eshkesh.
Rap'er 2: (Ier) Eshkesh? Hva gjør dere alene i byen?
Bargheida: Vi er på tur, fra Barabaigland.
Rap'er: Barabaiger? Det er de som spiser mennesker, er det ikke?
Soraji: Ikke vær dum!
Rap'er 1: Hvorfor ser dere så triste ut?
Bargheida: Faren vår er død.
Alle barabaiger kan dø.
AIDS. Vi vet ikke hva vi skal gjøre.
Rap'er 1: Beskytt dere!
Bargheida: Beskytte oss?

Rap'er 1: Kondomer. Beste beskyttelse!
Soraji: Kondom? Hva er det?
Rap'er 2: Som en kunstig hud utenpå huden – Alltid på "titjkaren." Den beskytter.
Bargheida: Men kan den ikke gå i stykker?
Soraji: Det sa presten.
Rap'er 1: Den kan gå i stykker. Men det er bedre å beskytte seg enn å ikke gjøre det.
Rap'er 2: Du bruker skjold når du jakter på ei løve, ikke sant? Selv om skjoldet kan knekke.
Rap'er 1: Ikke se så deppa ut, gutter!
(Til de andre rap'erne)
Hey, la oss muntre dem opp!